

Dil üzerine çalışan filozoflara göre dilin pek çok fonksiyonu vardır. Belirlenen fonksiyonlardan bazıları nesne durumlarını açıklamak, dünyayı betimlemek, bu betimlemeye ilişkin bir tasavvur oluşturmak, gerçekliği etkilemek ve değiştirmek, başkasının davranışlarını yönlendirmek ve tepkilerini etkilemek, çok çeşitli ve oldukça karmaşık yollarla iletişimi gerçekleştirmektir. Bertrand Russell, dilin fonksiyonlarını 3 başlık altında toplar. Bunlar olguları açıklamak, konuşanın durumunu ifade etmek, dinleyenin durumunu değiştirmektir.

1. Bu parçaya bir başlık bulunmak istenirse “en uygun başlık” aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dilin kullanım yerleri
- B) Düşünce ve dil ilişkisi
- C) Filozoflar ve dilin günlük kullanımı
- D) Dilin görevleri
- E) Bilgi aktarma ve dil

Dil ile düşünce arasında sıkı bir bağ vardır. Dil, düşüncenin düşünce de dilin bir kâğıdın iki yüzü gibi birbirinden ayrılmaz parçalarıdır. Dil düşüncenin kalıbıdır, kabıdır, taşıdır. Düşünceyi somutlaştıran dildir. Dille somutlaşmayan düşünce, düşünce değildir. Dil, bir düşüncenin bir zihinden bir başka zihne aktarılmasına yarayan işaretler sistemidir. Aktarılacak istenen düşünce ya da niyet çeşitli olabileceği için dilin görevleri de değişik olabilir.

2. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dil ve düşünce birbirinden ayrılamaz.
- B) Dil düşünceyi somutlaştırır.
- C) Düşüncenin düşünce olabilmesi dil ile ifade edilmesine bağlıdır.
- D) Dilin tek bir görevi vardır.
- E) Dil bir düşünce başka bir zihne aktarılmasıdır.

Bildirme, bir durumu haber vermek ya da herhangi bir konuda bilgi vermek anlamına gelir. Dilin bilgileri, düşünceleri, inançları, tahminleri, istekleri iletmek amacıyla kullanılması dilin bildirme görevinin gerçekleşmesidir.

3. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, dilin bildirme görevi ile ilgili doğru bir örnek değildir?

- A) Mantığın kurucusu Aristoteles'tir.
- B) Yarın yağmur yağacak.
- C) Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.
- D) Burayı kullanma.
- E) Dünya, üzerinde canlıların yaşadığı tek gezegendir.

Dilin sosyal ilişkileri başlatmak, devam ettirmek ve güçlendirmek amacıyla kullanılması törensel görevidir.

4. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, dilin törensel görevi ile ilgili doğru bir örnek değildir?

- A) Teşekkür ederim.
- B) Sakın üzülme!
- C) Mutlu yıllar.
- D) İyi geceler.
- E) Geçmiş olsun.

Dilin yaptırma görevi, dilin insan davranışlarını etkilemek ve yönlendirmek amacıyla kullanılması sonucu gerçekleştirdiği görevdir. Yaptırma görevini gerçekleştirmek için ifadeye dönüşen dil, normatif bir dildir ve genellikle emir kipli cümleler kullanılır. Ancak bazen soru cümleleri de aynı amacı ortaya koyar. Bu yolla insanın bazı eylemleri yapması ya da bazı eylemlerden kaçınması sağlanır.

5. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, dilin yaptırma görevi ile ilgili doğru bir örnek değildir?

- A) Günaydın, merhaba.
- B) Yemeğini bitir.
- C) Geç kalma.
- D) İşlerini bitirdin mi?
- E) Ellerini yıkadın mı?

Bireyin herhangi bir eylem için söz vermek ya da yemin etmek amacıyla kullandığı ifadeler dilin eylemsel görevini yerine getirir. Ayrıca onaylamak, kabul etmek, takdir etmek anlamlarında kullanılan sözler ve söz grupları da dilin eylemsel görevini gerçekleştirir

6. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, dilin eylemsel görevi ile ilgili doğru bir örnek değildir?

- A) Doğruları söyleyeceğime yemin ederim.
- B) Söz veriyorum, bu hafta sonu spor yapmaya başlayacağım.
- C) Bu söylediklerinizi ben de onaylıyorum.
- D) Yapılan anlaşma ile barış ilan edilmiştir.
- E) İyi bak kendine.

- İstanbul 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilmiştir.
- Beni dinle.
- Aaaa! Her şey yere döküldü.
- Sizi hiç unutmayacağıma söz veriyorum.

7. Parçada verilen cümlelerde dilin aşağıdaki görevlerinden hangisi örneklendirilmemiştir?

- A) Bildirme
- B) Belirtme
- C) Yaptırma
- D) Törenselle
- E) Eylemselle

Akşam işten eve dönen Erdal usta ile eşi Özlem hanım arasında şöyle bir konuşma geçer

Erdal Usta: Hemen bana yemek getir hanım

Özlem hanım: Biraz kibar olur musun?

Erdal usta: Açım açım çabuk sofrayı hazırla...

8. Yukarıdaki parçada Erdal ustanın kullandığı dil, dilin hangi işlevine örnektir?

- A) Bildirme görevi
- B) Belirtme görevi
- C) Yaptırma görevi
- D) Törenselle
- E) Eylemselle

Bir okul müdürü odasına çağırdığı öğretmene şu üç mesajı vermiştir:

- I. Dersinizin işlenişi ve verimi çok iyi
- II. Öğrencilere karşı sert tutumunuzdan hoşnut değilim.
- III. Zamanında derse girmemenize müsaade edemem.

9. Müdürün bu üç mesajın dilin aşağıda sıralanan hangi işlevlerine örnektir?

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A) Yaptırma	Eylemsel	Törenselsel
B) Bildirme	Belirtme	Eylemsel
C) Bildirme	Eylemsel	Belirtme
D) Törenselsel	Yaptırma	Eylemsel
E) Eylemsel	Belirtme	Bildirme

10. Bu konuşmada iletişimin tam olarak gerçekleşmemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantıksal hata
- B) Sentaktik (sözdizimsel) çok anlamlılık
- C) Pragmatik çok anlamlılık
- D) Semantik (anlamsal) çok anlamlılık
- E) Belirsizlik

“Kan değerleri düşük çıktı.” cümlesini kullanan doktor “düşük” ifadesinin anlamını açık seçik bilmektedir. Buna karşılık bu ifadeyi duyan kişi için “düşük” kelimesinin neyi ifade ettiği, hangi değerleri kapsadığı belirsizlik taşımaktadır.

11. Bu parçadaki belirsizliğin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok anlamlılık
- B) Anlam belirsizliği
- C) Semantik belirsizlik
- D) Pragmatik belirsizlik
- E) Tanımlama

Kişiler arası iletişimi ve bilgi aktarımını aksatan en önemli sebepler çok anlamlılık ve belirsizliktir.

12. Bu durumda, sözcüklerdeki çok anlamlılığı ve belirsizliği önlemek için aşağıdakilerden hangisi uygulanmalıdır?

- A) Olgusal kavramlar dışındaki kavramları kullanmaktan kaçınmak gerekir.
- B) Sözel tartışmalar yapılmalıdır.
- C) İletişimden ve bilgi aktarımından vazgeçmek gerekir.
- D) Kavramların tanımları belirtilmelidir.
- E) Dilin bildirme görevinden yararlanılmalıdır.

- I. Bu tablo 1945 yılından kalmış.
- II. Hastanın ateşi 38 °C olmuş.
- III. Erzurum'da hava çok soğuk.
- IV. Son zamanlarda çok kilo aldım.
- V. Bu yıl 15 kilo aldım.

13. Yukarıdaki ifadelerden belirsizliği en fazla olanlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) III ve IV
- D) IV ve V
- E) I ve IV

- I. 2016 Yılı Basketbol Avrupa Şampiyonluğu'nu hangi takım kazanmıştır?
- II. Sevginin göstergesi fedakârlık mıdır?
- III. Mesleki başarı mutluluğun kaynağı mıdır?
- IV. Kırmızı renk ile sarı rengin karışımından turuncu renk mi elde edilir?
- V. Ay'ın Dünya'ya uzaklığı kaç kilometredir?

14. Yukarıdaki ifadelerden hangileri “sözel tartışmayla” ilgilidir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) IV ve V
- E) I ve IV

İletişim aracı olarak kullanılan dildeki çok anlamlılık, belirsizlik ve mantık hataları gibi engeller, iletilen mesajın ya anlaşılmasına ya da yanlış anlaşılmasına yol açabilmektedir. Anlaşmazlıklar ise tartışma ve çatışmalarla sonuçlanabilmektedir.

15. Aşağıdakilerden hangisi dildeki anlam belirsizliğinin sakıncalarından biri değildir?

- A) Anlaşmazlıklara yol açması
- B) Çatışmalara neden olması
- C) Mantık hatalarına neden olması
- D) Anlamın zenginleşmesine neden olması
- E) Yanlış anlaşılmalara neden olması

Bir sözcüğün tanımını verme işlemine tanımlama denir. Tanımlama yapılırken birtakım sorulara cevap aranır.

- I. Neyi tanımlarız?
- II. Niçin tanımlarız?
- III. Nasıl tanımlarız?

16. Buna göre tanımlama yapılırken yukarıdaki hangi sorulara cevap aranır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I,II ve III

Güneydoğu'nun sıcak şehri Şanlıurfa'dan Sivas'a üniversite eğitimi almaya gelen bir öğrenci ile Sivaslı bir öğrenci arasında şu konuşma geçer:

Sivaslı: Bu yaz çok sıcak geçiyor. Bütün halk sıcaklardan şikayetçi.

Şanlıurfalı: Çok mu sıcak?

Sivaslı: Sıcak değil mi?

Şanlıurfalı: Bizim memlekette bu sıcaklık ılık olarak değerlendirilir.

17. Kişilerin burada anlaşamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantıksal hata
- B) Sentaktik (sözdizimsel) çok anlamlılık
- C) Pragmatik belirsizlik
- D) Semantik (anlamsal) çok anlamlılık
- E) Belirsizlik

"Semantik (anlam bilimi) sembollerle (dilsel işaret) dile getirdikleri nesnelere arasındaki ilişkiyi inceler. Semantik çok anlamlılık ya birden çok kavramı bir sözcükle dile getirme ya da bir kavramı birden çok sözcükle dile getirme eğiliminden kaynaklanır."

18. Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde geçen sözcüklerden hangisinde semantik çok anlamlılık vardır?

- A) Bu işten yüzünün akıyla çıktı.
- B) Masanın örtüsü yırtıldı.
- C) Bağdan üzüm getirdi.
- D) Suyu içti.
- E) Gül en sevdiği çiçektir.

"Bütün insanlar tarafından ortak kabul edilen ölçütler belirsizliği ortadan kaldırır."

19. İfadesinden hareketle anlam belirsizliğinin ortaya çıkardığı çok anlamlılığın giderilmesinin yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kilo, metre, litre gibi evrensel ölçütler kullanmak
- B) Belirsiz sözcüğü yok saymak
- C) Belirsizliği tahminî olarak değerlendirmek
- D) Belirsizliğin anlamını araştırmak
- E) Belirsizliğin zararlarını ortaya koymak

"Pragmatik çok anlamlılık, kelimelerin veya deyimlerin farklı konuşma ve yazılarda farklı anlamlarda kullanılma şekilleriyle ilgilenir. Görünüşte aynı dili kullanan kişilerin herhangi bir terimin kullanılmasını yöneten kurallar üzerinde anlaşmamış olmasından doğar."

20. Yukarıdaki açıklamayı dikkate alarak aşağıdaki cümlelerin hangisinde "beyaz" sözcüğü pragmatik çok anlamlılık içermektedir?

- A) Bebeğin beyaz önlüğü kirlendi.
- C) Beyaz gül hediye etti.
- D) Senin için beyaz bir sayfa açıyorum.
- B) Beyaz arabayla geldi.
- E) Atların içinde beyaz olan hızlıydı.